

ادامه از صفحه اول

امید امام (ره) بود

یکی از آنها، تأسیس ارگانی بود که بیان‌کننده اهداف و آرمان‌های نهضت روحانیت باشد. مرسوم بود همه تشکل‌های مبارزاتی در آن مقطع، نشریه‌ای منتشر می‌کردند. امام تشخیص دادند، ضرورت دارد در حوزه هم نشریه‌ای وجود داشته باشد که ارگان فعالیت‌های مبارزاتی روحانیت باشد. گاه‌نامه «بعثت» با نظر ایشان و همراهی آقای هاشمی و چند نفر از یاران، تأسیس شد و مطالب متناسب با حرکت مبارزاتی و پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه آن روز را منتشر می‌کرد. فعالیت دیگر، سازماندهی ویژه دیگری برای تشکل‌های محلی طلاب علوم دینی در حوزه بود. بنا شد روحانیون استان کرمان، یزد، اصفهان آذربایجان شرقی، غربی، گیلان و مازندران، اجتماعاتی داشته باشند؛ برای نمونه طلاب کرمانی هفته‌ای یک جلسه داشتند و فردی به عنوان رابط با کانون مرکزی که وظیفه هدایت حرکت را برعهده داشت، معرفی شده بود. از طریق این جلسات، بیانیه‌ها، اخبار و اطلاعات ضروری، انتقال پیدا می‌کرد. ظاهراً خود حضرت امام با اقتباس از همین مورد با ایده‌ای که خودشان داشتند، مشابه همین پیشنهاد را داده بودند. تعبیر امام این بود که حتی اگر این جلسات به احوال‌پررسی معمول هم بگذرد، ارتباط سازمانی ایجاد خواهد کرد و در فوریت‌ها، همه از یکدیگر و از وضعیت کانون مرکزی مطلع خواهند شد. در جریان انتشار نشریه «بعثت»، چند نفر از دوستان علاقه‌مند به یکی از مراجع وقت که برخورد متفاوتی با نهضت داشت نیز همراه بودند و اختلاف دیدگاه‌هایی بروز کرد. برای حل این مسئله، ارگان دیگری که بیان‌کننده اهداف واقعی نهضت بود، به نام «انتقام» منتشر شد. بعد از تبعید امام به ترکیه که مصادف با فعالیت‌های تاج‌گذاری بود، تصمیم گرفته شد روحانیت هم همراه با گروه‌ها و تشکل‌های مبارز دیگر به‌موضع‌گیری بپردازد. در آن مقطع، بسیاری تشکل‌ها به دلیل اینکه امر تاج‌گذاری مربوط به شخص شاه بود، از اتخاذ موضع رسمی ابا داشتند؛ چون به عنوان اقدام علیه سلطنت، محکومیت سنگینی در پی داشت. فقط روحانیت بود که به پیشنهاد آقای هاشمی، تصمیم به تدوین یک بیانیه اعتراضی گرفت. بیانیه‌ای نوشتند و آن را در اختیار ما قرار دادند؛ چون امکانات تکثیر در اختیار نگارنده و دوستانی بود که نشریه بعثت را منتشر می‌کردیم. اعلامیه در قم تکثیر شد و برای توزیع مناسب آن در جلوییگی از دستگیرشدن، به فکر استفاده از خدمات پست افتادیم. در تهران را با راهنمایی آقای هاشمی، در منزل یکی از روحانیون اصفهان که فراری بود و در تهران اقامت داشت، پاکت‌های ضخیمی که داخل آن مشخص نبود، تهیه کردیم و بیانیه در آن قرار داده شد تا به آدرس‌ها فرستاده شود. دراین‌بین، یکی از دوستان برای اینکه نشان دهد فعالیت‌هایی انجام می‌شود، تعدادی بیانیه را به صورت دستی به علاقه‌مندان نهضت داده بود و آنها هم با بی‌احتیاطی آن را توزیع کرده بودند. بلافاصله این افراد دستگیر شده و زیر شکنجه، این دوست همراه ما را لو داده بودند. ایشان هم طبیعتاً زیر شکنجه، گفته بود آقای رفسنجانی کسی را فرستادند و این کار صورت گرفت. آقای هاشمی دستگیر شد و نگارنده برای احتیاط نام خود را موسوی معرفی کرده بودم و آن فرد نتوانسته بود نام من را هم به ساواک بدهد. آقای هاشمی هم زیر شکنجه طاقت آورده بود و از هويت من ابراز بی‌اطمعی کرده بود. ایشان از درون زندان به نگارنده پیغام داد به هر قیمتی که شده از کشور خارج شوم؛ چون ممکن است مقاومت‌ها شکسته شود و اگر گرفتار شوم همه افرادی که در مسیر فعالیت‌های مخفیانه بودند لو می‌رفتند. تصمیم به خروج از کشور گرفتم و با راهنمایی مرحوم آقای منتظری و آیت‌الله مصباح‌یزدی، راه‌پایلی انتخاب کردم تا با تدابیری، به سلامت از کشور خارج شوم. بعد از رسیدن به عراق، اطلاعات را در اختیار بازچوها قرار دادند. این اتفاق در سال ۴۴ یعنی نیمه‌نیم‌ن پيش رخ داد. از آن زمان رابطه خاصی بین من و آقای هاشمی برقرار شد. دو سال بعد، فعالیت‌های مسلحانه در کشور آغاز شد. سازمان مجاهدین خلق از سوی بازماندگان اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویی و با گرایش‌های اسلامی محض تشکیل شد؛ هرچند بعداً آنان گرایش‌هایی پیدا کرده و فرجام دیگری یافتند. تشکل اسلامی تازه‌تأسیس، واقعی سازمان و انحرافات آن بی‌بردن، به دلیل اصرار به این امر از امام عذرخواهی کردند. از ویژگی‌های آقای هاشمی در آن روزها، توجه به آینده بود، ویژگی‌ای که بعد از انقلاب نیز آن را حفظ کردند. در کنار فعالیت‌های مبارزاتی، ایشان برای کادرسازی و ساماندهی اجتماعی و تدارک نیروهایی که ضرورت داشت برای برآورده‌کردن نیاز آینده جامعه تربیت شدند. دیدگاه‌هایی داشتند. موازات دبیرستان علوی که در انتخاب دانش‌آموز و آموزش آنان شیوه خاصی داشت، پیشنهاد تأسیس مدرسه‌ای برای دختران با نام مدرسه رفاه را دادند. در واقع آقای هاشمی با کمک خیرین بازار و عناصر روشن‌بین که در کانون‌های اقتصادی حاضر بودند، مرکزی برای تربیت کادرهای زنانه سازماندهی می‌کردند. در این‌میان عده‌ای از روحانیون که مخالف تحصیل بانوان بودند نزد امام سعایت کرده بودند که هاشمی از وجوه شرعیه، مدارس دخترانه تأسیس می‌کند. امام چون از ماهیت اطلاع نداشتند در پاسخ تأکید کرده بودند یادآوری کنید از وجوه شرعیه استفاده نشود.

ادامه در صفحه ۷

شرق: عملکرد سردار سازندگی را در اقتصاد بی‌نظیر و فوق‌العاده می‌داند. اکبر ترکان که در دولت اول آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، وزیر دفاع و در دولت دوم، بر کرسی وزارت راه‌و‌ترابری نشسته بود، می‌گوید سردار سازندگی پس از جنگ تحمیلی، لباس رزم را درآورد و لباس کار به تن کرد. آیت‌الله به‌خوبی توانست اقتصاد دولتی را به اقتصاد آزاد تبدیل کند. راهی که به‌شدت پیچیده و دشوار بود. او در پاسخ به انتقاداتی که نسبت به عملکرد دولت هاشمی‌رفسنجانی وارد می‌شد، نیز می‌گوید انتقاداتی که مطرح می‌شود، در سطح بسیار ناارلی است: «در دولت دوم هاشمی‌رفسنجانی به‌علت کمبود منابع، تعدادی از دستگاه‌ها به سرمایه‌گذاری خارجی رجوع کردند. این دستگاه‌ها در بهره‌گیری از فاینانس‌های خارجی، از فاینانس کوتاه‌مدت استفاده کردند، اما در سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت از آن بهره بردند و قبل از اینکه این سرمایه‌گذاری‌ها به بازدهی برسند، موعد بازپرداخت فاینانس فرارسید و آنها نتوانستند آن را بازپرداخت کنند. این اشتباه اساسی بود که در دوران دوم دولت ایشان، اتفاق افتاد. این کار موجب سکت‌های در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی شد که البته سال‌های آخر دولت هاشمی‌رفسنجانی، پشت سر گذاشته شد». او البته به انتقاد دیگری درباره شکاف بین فقیر و غنی هم این‌گونه پاسخ می‌دهد: «حقیقتاً آقای هاشمی‌رفسنجانی مدافع بخش خصوصی بود. وقتی سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی رهبری ابلاغ شد، برخی نزد رهبر رفته بودند و انتقاد کرده بودند که این کار موجب می‌شود عده‌ای پولدارتر شوند. آقا گفته بودند چنین کردیم که این اتفاق بیفتد. قرار است مینا بر رقابت باشد. در رقابت عده‌ای جلوتر می‌افتند و این طبیعی است». او که اکنون دبیر شورای هماهنگی مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی است، از آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی به‌عنوان بنیان‌گذار مناطق آزاد ایران یاد می‌کند. به گفته او: «ایده و قانون رسید و فعالیت مناطق آزاد در سه منطقه قشم، کیش و چابهار آغاز شد». ترکان نواندیشی این سیاست‌مدار را در تمامی بخش‌های فعالیتش، امری می‌داند که در راه توسعه اقتصادی ایران نیازمند آن است. به گفته او: «اثر هاشمی‌رفسنجانی بر ایران، فراتر از اقتصاد است. تفکر آقای هاشمی‌رفسنجانی در نواندیشی، آن چیزی بود که برای بازسازی پس از جنگ و توسعه اقتصادی به آن نیاز داشتیم و هنوز هم به آن نیاز داریم».

آندیشه‌های آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی در حوزه اقتصاد را چگونه تحلیل می‌کنید؟

آقای هاشمی در هر مقطعی‌ای در دوران زندگی‌اش، بخشی از ظرفیت‌هایش برای مردم شناخته شد؛ در دوران مبارزه و قبل از انقلاب بخشی از وجود ایشان به عرصه آمد، در دوران استقرار حکومت نظام جمهوری اسلامی بخشی دیگر از قابلیت‌های ایشان عرصه شد. در دوران دفاع مقدس، فرماندهی بی‌نظیر او بر جنگ به نمایش گذاشته شد و در بخش مهم دیگری که کمتر از همه در آن زمینه سخن گفته شده، مدیریت پایانی دوران دفاع مقدس و خاتمه‌دادن به جنگ بود. آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی پس از جنگ لباس رزم را کنار گذاشت و در دوران هشت‌ساله ریاست‌جمهوری‌اش، لباس کار به تن کرد. ایشان با لباس کار به بازسازی ویرانه‌های جنگ تحمیلی پرداخت تا جایی که به سردار سازندگی شهره شد.

آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی چگونه اقتصاد دولتی را تبدیل به اقتصاد بازار کرد؟

برای تحلیل این بخش از عملکرد او، باید تصویری از دوران اقتصادی پیش از سازندگی ارائه داد؛ در زمان جنگ، برای اداره کشور و جلوگیری از مصیقه

قرارگرفتن مردم، در دوران شهید رجایی، دستگاه‌ها به نام ستاد بسیج اقتصادی به راه افتاد که آقای بهزاد نبوی، مدیریت آن را برعهده داشت. این ستاد، دفترچه‌هایی به نام دفترچه بسیج اقتصادی فراهم کرد که با کوبن‌هایی که در آن تعبیه شده بود، هر ماه و در موعد مقرر، سهمیه مردم در زمینه کالاها‌ی اساسی از جمله برنج، روغن و… تأمین می‌شد. در روش دیگری برای تأمین نیازهای دیگر مردم مانند یخچال و… هم مردم نمی‌توانستند از طریق مغازه‌ها این نوع کالا‌های خود را تهیه کنند، زیرا برخی سوءاستفاده‌ها، گرانی‌ها و احتکار از این طریق انجام می‌شد؛ این نوع کالا‌ها از طریق شبکه‌های تعاونی ادارات و دستگاه‌ها برای مردم توزیع می‌شد. حتی برای ساختمان‌سازی هم مردم باید مجوز شهرداری و تاییده محلی و… آماده می‌کردند تا بتوانند سیمان و آهن تهیه کنند و ساختمان بسازند. چاره‌ای نبود، زیرا در شرایط جنگ برای جلوگیری از احتکار و رفتارهای ظالمانه به مدیریت دولتی در این حجم و اندازه نیاز بود. پس از جنگ، جلساتی در دفتر ریاست‌جمهوری آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای با نام جلسات بازسازی تشکیل می‌شد؛ در جلسات بازسازی، سیاست‌های اقتصادی پس از جنگ بررسی می‌شد که اکنون چه کنیم تا شبکه‌های توزیع غذایی از حالت کوبن خارج شود و در قالب بازار آزاد قرار گیرد. در آن زمان دولت به برخی از کالا‌ها ارز ارزان می‌داد و یک‌سری از کالا‌های هم ارز به قیمت‌های غیردولتی دریافت می‌کردند. دولت در آن زمان به‌شدت دقت می‌کرد کالاهایی که مشمول ارز دولتی بودند در بازار با ارز آزاد خرید و فروش نشوند و حتما در شبکه‌های تعاونی با قیمت‌های ارزان عرضه شوند. تبدیل این اقتصاد به اقتصادی که سازوکار بازار در آن کار کند، پیچیدگی‌های خاص خود را داشت. این پیچیدگی‌ها در ستاد سیاست‌گذاری برای بازسازی، بررسی و سیاست‌های آن تبیین می‌شد تا اینکه پس از رحلت حضرت امام(ره)، آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی رئیس‌جمهور شدند. ایشان باید سیستم اقتصادی تماماً دولتی را به اقتصاد بازار تبدیل می‌کرد. از طرف دیگر نمی‌توانستیم بخشی از کارها را به بازار بسپاریم. در مواردی که شکست بازار در آن حاکم بود، مانند مقوله درمان مردم یا برای نمونه در زمینه انحصار طبیعی برق و آب هم، نمی‌توان کار را به بازار سپرد؛ بنابراین باید دستگاه تنظیم‌کننده و رگولاتوری مانند دستگاه حمایت از مصرف‌کننده هم در این قسمت پدید می‌آمد که بتواند انحصار در این بخش‌ها را کنترل کند؛ بنابراین به‌وجودآوردن این سازوکارها بسیار توانمندی می‌خواست.

نتیجه عملکرد اقتصادی ایشان در تبدیل اقتصاد دولتی به اقتصاد آزاد را چگونه تحلیل می‌کنید؟

ایشان فوق‌العاده عمل کرد، عملکرد او بسیار بی‌نظیر بود.
از همان لحظات آخر شروع شد. خبرهای ضدوتقویض درباره حال جسمانی اکبر هاشمی‌رفسنجانی در فضای مجازی به‌سرعت منتشر می‌شد و بلافاصله تکذیب این اخبار روی کانال تلگرامی رسانه‌های رسمی و غیررسمی قرار می‌گرفت اما ناگهان همه اخبار سردرگم به پایان رسید و در کمتر از دو ساعت خبر رسید یکی از بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین چهره‌های تاریخ معاصر ایران، مرزهای زندگی را پشت سر گذاشته و به ابدیت رسیده است. کاربران ایرانی که بارها و بارها در فضای مجازی به دام شایعه مرگ مشاهیر افتاده بودند، این‌بار هم با ناباوری اخبار غیررسمی را درست به دست می‌کردند تا اینکه کانال تلگرامی یکی از رسانه‌های دولتی خبر را تأیید کرد. حالا جمعیت اندک مقابل بیمارستان دولتی شهدای تجریش رفته رفته زیاد می‌شد و مردم حاضر در صحنه، عکس‌ها و ویدئوهای خود را به صورت آنلاین منتشر می‌کردند. توصیف اتفاقات در جریان حضور نیروهای امنیتی در میدان تجریش شروع شده بود. گزارش‌های مردمی از توصیف فضا لحظه به لحظه در اختیار سایر کاربران قرار می‌گرفت. کمتر از یک ساعت جمعیت زیادی مقابل بیمارستان شهدای تجریش جمع شد و هم‌زمان و به صورت موازی خبرهایی از جماران و محله زندگی هاشمی‌فسنجانی دست به دست می‌چرخید. گوگل‌مپس نقشه ترافیک تهران را به صورت آنلاین به نمایش گذاشت و تردد سنگین در محور ولیعصر- تجریش گزارش شد. جمعیت حاضر فریاد می‌زدند: عزرا عزاست امروز… جمهوری اسلامی صاحب‌عزاست امروز و این صحنه یکی از پربازدیدترین فیلم‌هایی بود که در دقایق اولیه مرگ هاشمی به‌سرعت فضای مجازی را تسخیر کرد. حسن روحانی رئیس‌جمهوری یکی از سرشناس‌ترین چهره‌های ایرانی بود که به‌سرعت نسبت به خبر درگذشت هاشمی در فضای مجازی واکنش نشان داد و با توییت کوتاهی نوشت: روح بزرگمرد انقلاب و

اقتصاد

اکبر ترکان در گفت‌وگو با شرق از سردار سازندگی با عنوان «نواندیش» یاد می‌کند

به تفکر «هاشمی» هنوز هم نیاز داریم

عکس: امیر جمشید، شرق

اما انتقادهایی هم به عملکرد او در آن دوران مطرح می‌شد.

اینکه عملکرد او اشکال دارد یا خیر بحث دیگری است. وقتی پلو هم درست می‌کنید چند دانه برنج از آبکش بیرون می‌ریزد؛ اما می‌توان گفت پلو درست نکند؟ مشکلاتی که مطرح می‌شود در این سطح است. در دولت دوم هاشمی‌رفسنجانی اتفاقی رخ داد که مربوط به پرداخت‌نشدن تعهدات در بانک مرکزی بود. در آن زمان به علت کمبود منابع تعدادی از دستگاه‌ها به سرمایه‌گذاری خارجی رجوع کردند. این دستگاه‌ها برای سرعت‌بخشیدن به سرمایه‌گذاری‌ها، به سمت استفاده از فاینانس‌های خارجی روی آوردند. در بهره‌گیری از فاینانس‌های خارجی، برخی دستگاه‌ها فاینانس کوتاه‌مدت دریافت کردند؛ اما در سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت از آن بهره بردند و قبل از اینکه این سرمایه‌گذاری‌ها به بازدهی برسند، موعد بازپرداخت فاینانس فرا رسید و آنها نتوانستند آن را بازپرداخت کنند. این اشتباهی اساسی بود که در دولت دوم ایشان، اتفاق افتاد، زیرا فاینانس کوتاه‌مدت در سرمایه در گردش و رفع مهر در دولت چاوز هم مطرح بود. سهام عدالت مشابه آن چیزی است که در ونزوئلا رخ داد. بارانه نقدی هم به همین‌صورت. این نوع سیاست‌ها در رطی به عملکرد اقتصادی دولت رئیس دولت اصلاحات داشت و نه مشابه اقتصاد دولت آقای هاشمی بود.دولت آقای روحانی هم در حوزه دیپلماسی و برجام به‌خوبی عمل کرد.

آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی به عنوان مؤسس مناطق آزاد هم یاد می‌شود. این اقدام چگونه صورت گرفت؟

بله. برای رفع این معضل، به مذاکره مجدد و تمدید زمان بازپرداخت نیاز داشتیم؛ در آن زمان مرحوم نوربخش و آقای احمد عزیزی برای گفت‌وگو و تمدید زمان بازپرداخت فاینانس‌های کوتاه‌مدت وارد عمل شدند و در نهایت در انجام این کار موفق شدند.
آیت‌الله، فارغ از دوره خود، تا چه اندازه توانست در اقتصاد ایران اثرگذار باشد؟
اثر او بر ایران فراتر از اقتصاد است. تفکر آقای هاشمی‌رفسنجانی در نواندیشی، آن چیزی بود که برای بازسازی پس از جنگ و توسعه اقتصادی به آن نیاز داشتیم که هنوز هم به آن نیاز داریم. اندیشه‌های نمی‌تواند کشور را به صنعتی‌شدن برساند. اندیشه‌های جدیدی لازم است که کشور را به مرزهای توسعه صنعتی برساند. در اینجا باید کار بزرگ دیگری هم انجام می‌شد که مربوط به اصل ۴۴ قانون اساسی بود. اصل ۴۴ قانون اساسی کشور طوری تنظیم شده که گوئی اقتصاد، باید دولتی باشد. در این شرایط با باید قانون اساسی تغییر پیدا می‌کرد یا از اختیارات مقام معظم رهبری بهره گرفته می‌شد که تا تدبیر مقام معظم رهبری یک بسته تفسیری به اصل ۴۴ قانون اساسی افزوده شد. برهمن‌اساس سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی ارائه شد. براین‌مبنای، قسمت‌هایی از اقتصاد که طبق قانون باید

دولتی باقی می‌ماند، مشخص شد. در واقع با این عمل حوزه عملکرد بخش خصوصی گسترده شد. از آنجاکه دولت‌ها در اداره صنعت و تجارت ناکارآمد هستند، مینا بر آن گذاشته شد که دولت‌ها از فعالیت‌های صنعتی، بازرگانی و تجاری به‌کل خارج شوند و این بخش‌ها به وسیله بخش‌های غیردولتی مدیریت شود و دولت‌ها تنها در بخش‌هایی وارد شوند که زیربنایی است.

همواره از آقای هاشمی‌رفسنجانی به عنوان مدافع بخش خصوصی یاد می‌شود. فعالان اقتصادی در بخش خصوصی در آن دوره و اکنون تا چه اندازه از نظرات ایشان استقبال کردند؟

حقیقتاً آقای هاشمی‌رفسنجانی مدافع بخش خصوصی بود. وقتی سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی رهبری ابلاغ شد، برخی نزد رهبر رفته بودند و انتقاد کرده بودند که این کار موجب می‌شود تصرف در مالکیت مفهوم دارد نه محدودیت مالکیت. در این اتفاق بیفتد. قرار است مینا بر رقابت باشد. در رقابت عده‌ای جلوتر می‌افتند و این طبیعی است. منتها سازوکارهای اقتصادی ابزارهای دیگری دارد که

مانع از نابجا رفتن ثروت‌ها می‌شود. در اقتصاد دینی مالکیت محدود نیست. در اقتصاد اسلامی، چگونگی تصرف در مالکیت مفهوم دارد نه محدودیت مالکیت. در اقتصادهای غیردینی، مالکیت و تصرف بر مال، محدودصر ندارد. در اقتصاد اسلامی اسراف و حلال‌وحرام و… مطرح است که در مالکیت تأثیرگذار است. قواعدی در اقتصاد اسلامی وجود دارد که شیوه مالکیت فرد بر اموال را تعیین می‌کند؛ بنابراین مالک، مالک است اما نحوه تصرفش بی‌نهایت نیست.

کدام‌یک از دولت‌های پس از دولت‌های ایشان، بیشتر از سیاست‌های اقتصادی او متأثر بودند؟

دولت اول رئیس دولت اصلاحات، از لحاظ اجتماعی و سیاسی، درخشش‌های خوبی داشت، اما دولت دوم رئیس دولت اصلاحات به لحاظ اقتصادی ادامه‌دهنده مثنی اقتصاد آقای هاشمی‌رفسنجانی بود. در دولت‌های آقای محمود احمدی‌نژاد، اقتصاد حاکم بر دولت، اقتصاد چاوزی بود؛ چون علائمی مانند مسکن مهر در دولت چاوز هم مطرح بود. سهام عدالت مشابه آن چیزی است که در ونزوئلا رخ داد. بارانه نقدی هم به همین‌صورت. این نوع سیاست‌ها در رطی به عملکرد اقتصادی دولت رئیس دولت اصلاحات داشت و نه مشابه اقتصاد دولت آقای هاشمی بود.دولت آقای روحانی هم در حوزه دیپلماسی و برجام به‌خوبی عمل کرد.

آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی به عنوان مؤسس مناطق آزاد هم یاد می‌شود. این اقدام چگونه صورت گرفت؟

ایده و قانون مناطق آزاد که پایلوتی برای انجام تجربه اقتصادی است تا بتوانیم نتایج این تجربه را به سرزمین اصلی گسترش دهیم در زمان آقای هاشمی‌رفسنجانی به تصویب رسید و فعالیت مناطق آزاد در سه منطقه قشم، کیش و چابهار آغاز شد. تجربه جهانی می‌گوید هر کشوری می‌خواهد از اقتصاد بسته به سمت اقتصاد رقابتی حرکت کند، باید قسمت‌هایی از کشور این تجربه را آغاز کنند. در دوران جنگ، اقتصاد بسته‌ای داشتیم که باید تبدیل به اقتصاد باز می‌شد. مرحوم آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، علاوه بر اینکه این نوع اقتصاد را در داخل کشور گسترش دادند، در بخش‌هایی از جغرافیای کشور هم قوانین جدیدی را که قوانین منطقه آزاد است، برقرار کردند تا این آزمون‌ها برای تجربه در سرزمین اصلی، به کار گرفته شود که در اسفند ۹۲، با رهنمود مقام معظم رهبری دوباره به احیای این تفکر اقدام کردیم که چگونه در این مناطق آزاد، تولید، صادرات، فناوری و تأمین نیازهای کشور را محور قرار داده و نمونه‌سازی کنیم تا بتوانیم تجربیات و نتایج آن را در جغرافیای کشور گسترش دهیم.

بورس

شاخص نزولی

● روز دوشنبه شاخص کل قیمت و بازده نقدی بورس تهران در پایان معاملات با کاهش ۲۳۳ واحدی به رقم ۷۸ هزارو ۶۰۹ واحد رسید. شاخص کل هم‌وزن نیز با کاهش ۶۲ واحدی ۱۵ هزارو ۲۶۳ واحد را تجربه کرد. امروز همچنین شاخص سهم آزاد شتاور با کاهش ۳۰۲ واحدی به عدد ۸۶ هزارو ۱۸۷ واحد دست یافت. شاخص بازار اول اما در حالی با کاهش ۱۳۱ واحدی به عدد ۵۵ هزارو ۸۸۲ واحد دست یافت که شاخص بازار دوم با ۶۲۹ واحد افت روی رقم ۱۶۶ هزارو ۸۲۰ واحد متوقف شد. همچنین معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت ایران‌خودرو با ۳۷ واحد، پالایش نفت اصفهان با ۲۱ واحد و صنایع پتروشیمی خلیج‌فارس با ۱۶ واحد کاهش بالاترین تأثیر منفی را در محاسبه شاخص کل بورس به نام خود ثبت کردند.

در مقابل معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت معدنی و صنعتی چادرملو با ۲۴ واحد، توسعه معادن و فلزات با ۱۰ واحد و فولاد مبارکه اصفهان با هشت واحد افزایش بیشترین تأثیر مثبت را در برآورد این نامگر به دوش کشیدند. ارزش معاملات در مجموع بورس و فرابورس حدود ۳۴۷ میلیارد تومان ثبت شد که البته حدود صد میلیارد تومان آن مربوط به معاملات بلوکی «جم» و «ونکی» بود. همچنین «فادر» بیشترین ارزش معاملات بورس را به نام خود ثبت کرد و ۵/۹ میلیارد تومان معامله شد. گروه خودرو در روز دوشنبه لیدر بازار بود و اکثر نمادهای آن در بازه منفی معامله می‌شدند. در این گروه که بیشترین عامل نامگر بازار نیز بودند «خودرو» و «خیابرس» در مجموع ۵۱ واحد تأثیر منفی بر شاخص گذاشتند. در گروه سنگ‌آهنی‌ها «کچاد» با حمایت حقوقی و تأثیر ۲۴ واحدی مثبت بر شاخص، تأثیرگذار نخست در جهت مثبت بود. در اخبار این گروه مدیرعامل بورس کالا با اعلام تأمین مالی ۳۹۷ میلیاردتومانی دوقلوی سنگ آهن در دو سال اخیر گفت: از دهه فجر سنگ آهن در رینگ داخلی بورس کالا عرضه می‌شود. در گروه پالایشی، پالایشگاه تبریز که با اعلام سود ۵۵۷ریالی به جای زیان ۳۵۷ریالی سال گذشته، ۱۸۰ درجه تغییر کرده و گل کاشته شد. امروز به دلیل عملکرد ضعیف شش‌ماهه و تعدیل منفی سود، با توقف نماد رویه‌رو شد. در این گروه «شبندر» و «شینا» در مجموع ۳۳ واحد تأثیر منفی بر شاخص گذاشتند.

مدیرعامل ذوب‌آهن از تصویب قیمت جدید خرید کانساره زغال سنگ، افزایش هزینه ناشی از تغییر نرخ زغال سنگ در بودجه ۹۵ و ارائه گزارش اصلاحی ۹ ماهه خبر داد. اعلام خبر تعطیلی روز سه‌شنبه نیز باعث شد عرضه اولیه روز سه‌شنبه که دومین عرضه سال جاری به روش بوک‌بیلدینگ بود به روز چهارشنبه موکول شود. قرار است ۴۷ میلیون و ۱۸۲ هزارو ۳۱ سهم «حسیر» معادل ۱۰ درصد در بازار دوم معاملات فرابورس عرضه اولیه شود. در این واگذاری‌ها حداکثر سهام قابل خرید برای هر فرد حقیقی و حقوقی هزار سهم با دامنه خرید ۱۹۰ تا ۲۰۹ توانی هر سهم تعیین شده و مانند عرضه اولیه «غدیس» زمان ثبت سفارش با پیغام ناظر در روز عرضه تعیین خواهد شد.

در اخبار روز یکشنبه شنیدیم بنا بر تصمیم جدید سازمان، صندوق‌های با درآمد ثابت ملزم به سرمایه‌گذاری حداقل پنج درصد از سرمایه صندوق در بازار سرمایه شده‌اند که این امر می‌تواند در میان‌مدت نقدینگی به بازار تزریق کند و شاید بازار را از این کمبود نقدینگی که مهم‌ترین علت افت این روزها عنوان می‌شود، کمی نجات دهد. در پایان و مجموعاً بازار روز دوشنبه بازاری متعادل و توأم با افزایش عرضه سهام بود.

ارز	قیمت(تومان)	تغییر
دلار آمریکا	۳۹۶۴	۲۰+
یورو	۴۳۰۶	۳۱+
پوند	۴۸۹۵	۱-
درهم	۱۱۱۲	۱+

طلا و سکه	قیمت	تغییر
طرح قدیم	۱۰۱۵۵۰۰۰۰	۵۰۰۰-
طرح جدید	۱۰۱۸۶۰۳۰۰	۸۳۰۰+
نیم	۶۰۵۰۰۰۰۰	۱۰۰۰-
ربع	۳۲۰۰۰۰۰۰	-
گرمی	۲۰۵۰۰۰۰۰	-
گرم ۱۸ عیار	۱۱۴۰۷۴۰	۲۴۲+
اونس (دلار)	۱۱۷۹۵	۶۳+
عنوان شاخص	مقدار	تغییر
کل	۷۸۶۰۹۵	۲۲۳۸۹-
شاخص قیمت	۲۷۶۵۷۰۴	۷۸۸۰-
شاخص کل (مهوزن)	۱۵۶۲۵۳۱	۶۲۲۱-
شاخص قیمت (مهوزن)	۱۲۱۴۰	۴۹۵۰-
آزاد شناور	۸۶۱۸۷	۳۰۲۰۹۷-
۵۰ شرکت بزرگ	۳۱۲۱۲۴	۷۹۰-

کاربران ایرانی بعد از درگذشت هاشمی رفسنجانی با درج ۱۹هزار کامنت، صفحه «آرون رمزی» را کامنت‌باران کردند

حمله به اینستاگرام فوتبالیست شوم

مریم شکرانی ـ روزنامه‌نگار

سیاست، مظهر صبر و استقامت به آسمان عروج کرد. خامنه‌ای ذات‌ای هم به‌سرعت پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب را منتشر کرد و پس از آن یکی‌یکی چهره‌های معروف ایرانی با ارسال پست‌های مجازی، به خبر درگذشت هاشمی واکنش نشان دادند. در فضای عمومی نیز کاربران یکی‌یکی عکس